

[Rager.]

at min Tale havde været en Dans paa Æg, og det er i og for sig fuldkommen rigtigt, at det maa enhver Tale blive, der tilsigter Opnaaelse af det Formaal, som vi her tilstræber: sociale Synspunkter forenet med Bibeholdelse af Mesterlæren. Det maa den blive, fordi Behandlingen skal fra vor Side være en Afvejelse af de Krav og Ønsker, som de to Parter i Forholdet fremfører over for os. Vi maa undersøge, i hvor høj Grad det er nødvendigt at imødekomme dem, og i hvor høj Grad vi kan gøre det under Hensyn til Modpartens i denne Sag ogsaa til en vis Grad berettigede Interesser.

Naar jeg har sagt dette, og naar jeg udtaler Ønsket om Bibeholdelse af Mesterlæren, ønsker jeg samtidig at sige, at en Lovgivning paa dette Omraade helst skal være af en saadan Art, at det, der staar i Loven, egentlig for baade den gode Lærling og den gode Mester skulde være Selvfølgeligheder, skulde være saadan, at den Lærling og den Mester, der har virkelig Kontakt med Nutidens Samfund, finder, at alle de Krav, der stilles til ham, og alle de Byrder, der paalægges ham, er moralsk begrundede og ganske naturlige. Men hvis nu nogen af Parterne skulde synes, at de paa det ene eller det andet Punkt har faaet foreskrevet noget, som ikke behøvede at være foreskrevet, idet de siger: Herregud, som anstændige Mennesker behøver vi ikke en generende Lovforskrift paa det Omraade, lad os selv om det, vi kan ordne det frit, vil jeg sige til de paagældende, at der maa man huske, at en Lovgivning ikke finder Sted for dem, der ser saadan paa Tingene, men den finder Sted for de brodne Kar, der, som ogsaa det ærede Medlem Hr. Prieme sagde, kan findes alle Steder. Det er jo i meget høj Grad for de sorte Faar, der lovgives her i Rigsdagen. Det har vi talt om saa tit, naar der har været Tale om Huslejelovgivning f. Eks., det er ikke de fornuftige, de rimelige Husværter, man lovgiver for, men med Henblik paa de heldigvis forholdsvis faa, der vil udnytte en Situation. Paa samme Maade maa det jo blive her, at der maa Bestemmelser ind i Loven, som hindrer, at en daarlig Lærling misbruger et Lærlingeforhold eller en daarlig Mester misbruger en Lærling.

Ud fra disse Forudsætninger er det, at jeg gaar til at se paa den Sag, der foreligger til Behandling her. Og saa vil jeg sige, at det Lovforslag, der foreligger nu, forelagt af den nuværende højtærede Socialminister, i høj Grad er ændret, naar man sammenligner det med det Forslag,

som Ministerens Forgænger forelagde. Forholdet er dette, at den højtærede Minister har taget et ganske nyt Princip ind i Loven, har taget Fagenes Medbestemmelsesret ind i ganske anderledes Grad end i det foregaaende Forslag. Det er gjort paa Grundlag af praktiske Erfaringer fra det System, som har spiret inden for Formerfaget, og som derefter er vokset videre frem gennem Smede- og Maskinarbejderforbundet. Det er om dette Princip, Ministeren siger: Her har jeg et Erfaringsgrundlag at staa paa, det vil jeg foreslaa vi lægger til Grund for den fremtidige Lærlingelovgivning.

Dette lyder meget bestikkende, og jeg vil haabe, at Systemet holder, men jeg er ikke i Stand til at bedømme med de Erfaringer, som er gjort inden for det alligevel forholdsvis begrænsede Omraade og inden for dette *industrielle* Omraade — jeg ved ikke med Sikkerhed, om det fuldkommen kan overføres paa Haandværkeromraadet og paa Handelsomraadet, heller ikke, om det kan overføres paa andre Industrier. Men der maa jeg naturligvis forlade mig paa, at de, der kender det, og som her tager Ansvaret for at foreslaa det, har et saadant Kendskab til det og til de Mekanismer, der vil opstaa, naar det bliver overført paa de andre Fag, at de mener, de virkelig kan tage Ansvaret for det.

Men naar vi nu fra Samfundets Side, hvis Rigsdagen vedtager dette Lovforslag, giver over i Fagenes Hænder en saadan Bestemmelsesret, som vi gør her, saa ønsker jeg at sige til Fagene, at dette er jo selvfølgelig under Forudsætning af, at det ikke bliver misbrugt. Lad os tænke tilbage paa den Tid, da Samfundet var bygget op paa de gamle Lav. Der er jo ikke Tvivl om, at den Ordning i Virkeligheden i sin Tid bar en hel Del godt i sig, men den maatte dog falde, den ødelagde sig selv, fordi Lavene misbrugte deres Stilling. Saa kom altsaa Tiden, hvor man rev alle Skrankerne ned, indtil man saa, at heller ikke dette gik. Nu er vi for saa vidt paa Vejen tilbage mod en svunden Tid, men jeg vil saa haabe, at vi i Mellemtiden har lært dette, at naar vi fra en Tilstand, som har udviklet sig saadan, at den blev uudholdelig, er slaaet over i dens polære Modsætning, skal vi ikke følge Pendulet i Udsvinget helt tilbage, men kun søge dertil, hvor Pendulet staar i Midten, der ligger vel gerne Sandheden. Der er i dette Lovforslag efter mit Skøn Muligheder for, at man netop kan naa dertil.

Jeg tror og haaber, at man kan naa det, men jeg siger i Forvejen til Fagene, at hvis de misbruger Bestemmelserne, vil